

Værdien af det, der ikke kan aflæses i et regneark

Hvordan sætter man værdi på den del af sygeplejen, der ikke kan aflæses i et regneark? Det spørgsmål fulgte mig gennem International Learning Collaboratives årlige konference i Oxford den 13. og 14. juni 2026. Blandt oplæggene om fremtidens personcentrerede pleje var der især tre, jeg bliver ved med at vende tilbage til.

Det oplæg, der gjorde størst indtryk på mig, var professor Olga Yakushevas *The Human Capital Value of Nursing in the Age of Big Tech*. Yakusheva er sundhedsøkonom og professor ved Johns Hopkins University School of Nursing, hvor hun forsker i sygeplejens økonomiske værdi. Hun begyndte med at fortælle om sin egen erfaring som pårørende: Hun kunne tydeligt se værdien af den gode sygepleje, hun mødte, men som økonom kunne hun hverken finde den beskrevet eller målt.

Yakushevas analyser viser, at sygeplejersker er menneskelig kapital og ikke blot en udskiftelig arbejdsstyrke. Den enkelte sygeplejerskes viden, erfaring og kompetencer gør en målbar forskel for patienterne. Når sygeplejersker kun betragtes som en omkostning, bliver målet at holde udgiften nede. Ses sygeplejersker derimod som menneskelig kapital, bliver det nødvendigt at investere i deres faglighed. Besparelser på sygeplejen kan derfor føre til dårligere resultater for patienterne og højere omkostninger på længere sigt. Det særlige ved Yakushevas forskning er, at den gør sygeplejens værdi synlig i de termer, økonomer bruger, når ressourcer skal fordeles.

Professor Jane Ball tog tråden op i *Nurses: The Essential Ingredient for Person-Centred Care*. Hun understregede, at antallet af sygeplejersker har direkte betydning for patienternes overlevelse og henviste til forskning, der viser, at risikoen for et undgåeligt dødsfald stiger med omkring syv procent for hver ekstra patient, som en sygeplejerske har ansvaret for. Bag tallene ligger blandt andet komplikationer og forværring, der ikke opdages i tide. Alligevel angiver retningslinjer sjældent, hvor mange sygeplejersker der skal være til stede. Bemandingen kan derfor ikke alene bero på lokale vurderinger. Retningslinjer bør også angive, hvor mange sygeplejersker der er nødvendige for at sikre patientsikkerheden.

I oplægget *A Patient Perspective* talte præsten Amanda Williams ud fra sine egne erfaringer som pårørende gennem sygdom, usikkerhed og tab. Hun beskrev, hvordan patientjournalen fortæller om sygdommen, mens familien lever med hele forløbet og kender det, der ikke nødvendigvis bliver skrevet ned. Den viden erstatter ikke den kliniske ekspertise, men supplerer den. For Williams handler et reelt partnerskab om, at pårørende bliver budt velkommen frem for blot tolereret. At være til stede kræver ikke nødvendigvis mere tid, understregede hun. Det handler om måden, man lytter og forklarer på. Det er ofte de øjeblikke, patienter og pårørende husker.

De tre oplæg pegede fra hver sin vinkel på den samme pointe: Skal vi fremtidssikre den personcentrerede pleje, må vi anerkende sygeplejerskers værdi og investere i deres faglighed, sikre et tilstrækkeligt antal sygeplejersker og give patienter og pårørende en reel plads i plejen. Ingen af delene kan stå alene.